

# WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

УДК 339.976.2  
JEL F01

DOI: 10.26906/EiR.2025.2(97).3790

## СУЧАСНІ ТРАЄКТОРІЇ ГЛОБАЛЬНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ

Кальченко Тимур Валерійович\*, доктор економічних наук, професор  
Олійник Вікторія Володимирівна\*\*, кандидат економічних наук, доцент  
Фурсова Олена Вікторівна\*\*\*, кандидат економічних наук, доцент  
Київський національний економічний університет  
імені Вадима Гетьмана

\*ORCID 0000-0002-8804-5582

\*\*ORCID 0000-0003-4384-4599

\*\*\*ORCID 0009-0000-7225-3953

© Кальченко Т.В., 2025

© Олійник В.В., 2025

© Фурсова О.В., 2025

Стаття отримана редакцією 14.04.2025 р.

The article was received by editorial board on 14.04.2025

**Вступ.** Сучасні тенденції економічного розвитку, з часом, все більше втрачаючи причинно-наслідкового зв'язку з попередніми трендами, здобують характеру неперевірності і не контрольованості. Головним поясненням цьому, з нашої точки зору, виступає з одного боку, непрофесіоналізм, популізм і безвідповідальність посадовців, які своїми діями руйнують той крихкий баланс, якого вдалося здобути роками наполегливої, кропіткої роботи.

З іншого боку, об'єктивним середовищем чинником є загострена конфліктність, яка з латентної форми перейшла до відкритої, неприхованої та безкомпромісної. І поясненням цьому є ресурсна обмеженість, яка не дозволяє зберігати звичний рівень комфортності і збалансованості, що спостерігався у минулі роки. Тільки за рахунок периферичних і напівпериферичних зон його можна досягти на відносно невеликих у глобальному масштабі просторах.

**Огляд останніх джерел досліджень і публікацій** В широкому контексті проблема наявного потенціалу торговельних конфліктів і митних ескалацій розглядається в працях Д. Лук'яненка [1], А. Філіпенка [3], А. Поручника, Л. Цимбал [3], С. Хантінгтона [11], К. Уолтца [12], Д. Феарона [8] тощо. Більшість авторів (зокрема, вітчизняних) все ж таки не схиляється до сценарію глобальної конфліктності, віддаючи перевагу суто позитивним наслідкам системної гомогенності (А. Поручник [1], С. Діденко [2]) Проте, специфіка сучасних трендів свідчить про зворотнє. Саме тому сучасний формат і особливості міжкраїнових зіткнень (в першу чергу, торговельних) потребують додаткового висвітлення.

**Мета дослідження** – виявити причинно-наслідкові зв'язки започаткування торговельної ескалації з боку США та оцінити можливі ефекти як для виробничих комплексів країн, так і для глобальної економіки зокрема.

**Основний матеріал і результати.** Звичайно, що ніхто не хоче виступати у ролі своєрідної жертви, яку приречено на заклання. Саме тому перманентно то вщухають старі, то роздмухуються нові торговельно-економічні суперечки, метою яких є аж ніяк не піклування про добробут внутрішніх

споживачів і товаровиробників (навіть коли на цьому й наголошується), а банальний перерозподіл ринків і ресурсної бази на власну користь.

Безумовно це не може призвести до позитивних наслідків як для окремої країни, так і для світової спільноти в цілому. Слід відмітити, що більшість учасників торговельних конфліктів дуже неохоче втягуються до них, намагаючись використати традиційні важелі і запобіжники минулих часів – перемовини, взаємні поступки, навіть іноді односторонні преференції. Але сьогодні цього вже не є достатнім. Зокрема економіка США накопичила настільки складний та небезпечний вантаж проблем, обтяжуючих її навіть більш-менш стабільний функціонал, що напівмири вже не спрацьовують. Потрібні кардинальні рішення.

Але в глобальних умовах, коли економіки багатьох країн стали елементами цілісних ринків, різкі рухи і відмови від конвергенції можуть призвести до хаотизації і подрібнення звичних економічних та торговельних просторів. Якщо великі гравці, як США, Китай, Індія ще можуть розраховувати на деякий ефект заміщення і практикувати переорієнтацію на регіональні ринки, то для більшості учасників такий маневр не є досяжним в силу як невеликих розмірів, так і обмеженості виробничих потужностей. Таким чином, унаочнюється кардинальна зміни парадигми розвитку з глобальної зі зрозумілими умовами конкурентного розвитку, домінантними лідерами і відповідною інституційною системою до постглобальної з переважанням економічного волюнтаризму, персоніфікованим суб'єктивізмом, агресивним протекціонізмом і відсутністю лідерів.

Отже, в глобальній торгівлі знов унаочнюється риси етапу, що був відомий, як міжвоєнний (1919–1939), але з принципово новою специфікою і характерними ознаками (див. табл. 1)

Як і тоді зберігається підвищений накал і риторика торговельно-економічних суперечок. Але до цього додається безкомпромісність і незворотність прийнятих рішень. Як і тоді активно використовується усі можливі інструменти протекціонізму, але вони більше орієнтовані не всередину, а на ззовні, тобто покликані не так принести користь внутрішньому виробникові, як нанести максимально великої шкоди конкурентам іноді за рахунок власних інтересів.

Таблиця 1

## Характер концептуальних трансформацій пріоритетів торговельно-економічної діяльності

| Торговельна специфіка          | Глобальний етап                                                                       | Постглобальний етап                                                                |
|--------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Тип політики</i>            | помірковано-ліберальна                                                                | автаркічна                                                                         |
| <i>Цілі</i>                    | усунення міжкраїнових торговельних бар'єрів                                           | внутрішньокрайнові пріоритети і необхідність захисту національних товаровиробників |
| <i>Масштабність</i>            | регіонально-глобальний рівень                                                         | індивідуальний покрайновий підхід                                                  |
| <i>Наслідки</i>                | конвергенція і взаємозаміщення ринків                                                 | фрагментація і поляризація торговельних ринків                                     |
| <i>Інструменти</i>             | Тарифне і нетарифне регулювання в межах системи СОТ та діючих торговельних угруповань | податі, нетарифні інструменти, торговельний шантаж, пресинг                        |
| <i>Принципи</i>                | прозорість, ресурсна доступність, рівність, системність                               | самодостатність, егоцентричність, ізоляціонізм, конфліктність                      |
| <i>Інституційне оформлення</i> | узгодження в межах СОТ та регіональних торговельних угруповань                        | ігнорування діючих систем колективної регуляторної координації                     |

*Джерело сформоване авторами*

Дуже часто зовсім не обраховується зворотній ефект, а якщо внаслідок прийнятих рішень, розмір шкоди для внутрішнього ринку перевищує усі можливі параметри, корективи приймаються ситуативно. Є характерним, що якщо в теорії протекціонізм дійсно може дати позитивний ефект, на практиці ж така політика призводить до протилежних наслідків, навіть для відносно самодостатніх економічних комплексів, зокрема США та Китаю.

Дослідження свідчать, що будь який тип торговельної війни (тарифної, нетарифної, змішаної) повинен бути задіяним достатньо обережно і обмежено в просторі, часі та в кількості інструментів. Особливо це є важливим в умовах зростаючої глобалізованості товарних ринків, коли невірні дії можуть викликати непередбачені ефекти і замість користі позначитися на істотних негативних наслідках для національної економіки.

Зокрема, для США таким вразливим сегментом є борговий ринок. Адже, рішучі дії контрагентів у відповідь (Китаю, Японії, Великобританії) можуть спровокувати незворотні процеси його колапсування. Крім того, у випадку існування виключень для окремих категорій товарів чи країн, завжди знайдеться оптимізаційний варіант отримати доступ на ринок США на пільгових умовах і звести ефект торговельної війни нанівець [1, с. 317].

Саме тому, будь-якій плани оздоровлення національного економічного комплексу повинні спиратися не стільки на жорсткі автаркічні протекціоністські заходи, що мають цілком обмежений ефект, а на створення максимально сприятливих умов розвитку внутрішнього виробництва, попиту і споживання. Звичайно, що зробити це набагато важче, ніж просто вдатися до інструментів торговельних війн і ефект зазвичай має інший масштаб. Проте, тільки пожвавлення розвитку національної економіки може стати запорукою подолання проблем поточного і перспективного характеру. А в останні роки саме для США вони набули критичного характеру. Лише за чотири місяці 2025 року дефіцит бюджету цієї країни зріс на 38,5% у річному вираженні і досяг 1,147 трильйонів доларів. Стрімко злетіли відсоткові виплати за держборгом. І ситуація погіршується [5].

В лютому 2025 р. витрати федерального уряду досягли 603 мільярди доларів (плюс 6% від року в рік) за доходів у розмірі 295 мільярдів. Таким чином, місячний дефіцит склав 307 мільярдів [2].

За думкою аналітиків – витрати на оборону, медичне обслуговування і соціальні програми є край надлишковими. При цьому, витратну частину адміністрація нарощує свідомо, намагаючись протягнути ініціативу скорочення податків і створення нових робочих місць. Президент Трамп розглядає ці витрати в якості інвестицій в економічне зростання, яке буде позначатися на дефіциті державного бюджету протягом найближчих 5-10 років. Нарешті, гігантський державний борг у розмірі 36 трильйонів доларів спонукає сплату по ньому 433 мільярди у 2025 р. (41% зростання) Щоб знизити навантаження на бюджет з обслуговування боргу, влада намагається ослабити долар. Але вочевидь слабкий долар є привабливим інструментом для інвестицій у світову економіку [5].

Підвищення відсоткових ставок, що триває протягом останнього часу, робить обслуговування вже накопичених зобов'язань ще більш витратним. Зараз середньозважена ставка за непогашеним боргом становить 3,2%. Все це створює неабиякі ризики, зокрема:

- 1) боргової кризи і послаблення американської економіки;
- 2) зменшення довіри до долару США і його частка у світовій системі розрахунків знижується;
- 3) можливого різкого підвищення вартості запозичень для США;
- 4) загострення проблеми дефіциту бюджету США [12, с. 49].

Отже, виникає достатньо складна ситуація. Зростання дефіциту бюджету може призвести до подальшого підйому ставок. Тобто США все більше затягуються у боргову пастку. В цілому ж, в умовах уповільнення економічного зростання і потенційного скорочення податкових надходжень, цілком вірогідною є загроза втрати контролю над ситуацією.

Саме тому США обрали шлях торговельного протистояння, що якщо і не призведе до кардинальних зрушень, але гіпотетично може істотно наповнити бюджет. 3 квітня 2025 р. було проголошено започаткування цілого ряду нових тарифів по відношенню до ряду країн, що в свою передбачає:

по-перше, на будь-який імпорт з усіх країн буде дієвою подать у розмірі 10% від вартості товарів;

по-друге, деякі країни отримають додатковий розмір стягнень. Наприклад, для товарів з країн ЄС вони будуть становити ще 10%, що в цілому складе відповідно 20%. Сумарна подать на товари з Китаю, наприклад буде становити 34%. А з урахуванням додавання ще 20%, започаткованих раніш, воня сягне 54%. При цьому для Мексики та Канади збережеться діюча подать у розмірі 25%.

Найбільшими податями будуть обкладені товари з Камбоджі (49%), Лаосу (48%) і Мадагаскару (47%) (див. табл. 2).

Крім того, започатковуються додаткові категорії податей на окремі види товарів: наприклад, імпорт автомобілів до США буде обкладатися митом у розмірі у 25%, таким ж митом буде обкладатися (поза залежністю від країни виробника) комп'ютерна техніка.

Отже, ключовим спонукальним мотивом реалізації нової тарифної політики США є створення умов для повернення в країну промислових потужностей, які протягом тривалого часу виводилися з США до інших країн та регіонів. Але реінституціоналізація є складним, тривалим і витратним процесом, що вимагає не тільки відповідного виробничого обсягу і потенціалу, але і значних фінансових впливань, розвинутої інфраструктури. І чим більшими будуть витрати на переоснащення економічного комплексу

всередині країни, тим меншими будуть бюджети на реалізацію зовнішніх ініціатив. Імпортні податі, до того ж, нанесуть істотної шкоди союзникам США, в першу чергу, європейським країнам. І нарешті, започаткування підвищеного оподаткування безумовно знизить попит на товари, що імпортуються до США в глобальних масштабах.

Таблиця 2

## Американські мита на імпортні товари, започатковані у квітні 2025 р.

| Країна         | Тарифи, що стягуються з американських товарів, включаючи валютні маніпуляції та торговельні бар'єри (у відсотках) | Тарифи на імпортні товари, що будуть стягуватися США у відповідь (у відсотках) |
|----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|
| Китай          | 67                                                                                                                | 34                                                                             |
| ЄС             | 39                                                                                                                | 20                                                                             |
| В'єтнам        | 90                                                                                                                |                                                                                |
| Тайвань        | 64                                                                                                                | 46<br>32                                                                       |
| Японія         | 46                                                                                                                | 24                                                                             |
| Індія          | 52                                                                                                                | 26                                                                             |
| Південна Корея | 50                                                                                                                | 25                                                                             |
| Таїланд        | 72                                                                                                                | 36                                                                             |
| Швейцарія      | 61                                                                                                                | 31                                                                             |
| Індонезія      | 64                                                                                                                | 32                                                                             |
| Малайзія       | 47                                                                                                                | 24                                                                             |
| Камбоджа       | 97                                                                                                                | 49                                                                             |
| Великобританія | 10                                                                                                                | 10                                                                             |
| ПАР            | 60                                                                                                                | 30                                                                             |
| Бразилія       | 10                                                                                                                | 10                                                                             |
| Бангладеш      | 74                                                                                                                | 37                                                                             |
| Сінгапур       | 10                                                                                                                | 10                                                                             |
| Ізраїль        | 33                                                                                                                | 17                                                                             |
| Філіппіни      | 34                                                                                                                | 17                                                                             |
| Чілі           | 10                                                                                                                | 10                                                                             |
| Австралія      | 10                                                                                                                | 10                                                                             |
| Пакистан       | 58                                                                                                                | 29                                                                             |
| Туреччина      | 10                                                                                                                | 10                                                                             |
| Шрі-Ланка      | 88                                                                                                                | 44                                                                             |
| Колумбія       | 10                                                                                                                | 10                                                                             |

Джерело: [5]

В цілому, такий план адміністрації Трампа є зрозумілим, адже подібні кроки повинно призвести до здороження імпортних товарів і буде захищати інтереси внутрішнього виробника. Не останнім мотивом є і необхідність поповнення бюджету, що дозволить знизити податки і скоротити державний борг США.

Проте ключовим моментом є безпосередній захист внутрішнього виробника від імпорту товарів з країн з низькою собівартістю робочої сили (саме тому найбільш високим є розмір податей для бідніших країн Лаосу, Камбоджі, Бангладеш тощо) [14, с. 98].

Нещодавно більш, ніж 75 країн закликали представників США до перемовин для вирішення торговельних суперечок. Внаслідок цього, було прийнятим рішення відкласти підвищених імпортних податей для більшості країн на 90 днів, на їх товари протягом цього терміну буде дієвою загальна ставка у 10%. Виключенням лишився Китай. При чому, внаслідок започаткування дзеркальних заходів КНР, розмір мита ще зріс до 104% від вартості товару.

В свою чергу, останній є готовим продемонструвати силу і започаткувати:

1. різке підвищення податей на сільськогосподарські товари США;
2. заборону імпорту м'яса птиці з США;

3. зупинку співробітництва з фетанілу;
4. різкі контрзаходи в сфері послуг;
5. заборону імпорту контенту з США
6. почати розслідування з інтелектуальної власності компаній США в КНР
7. девальвацію юаня [10, с. 34].

**Висновки.** Отже, започатковані американською адміністрацією процеси стануть справжнім стрес-тестом для глобальної економіки.

По-перше, він зберігає і цілий ряд виключень, зокрема на сталь та алюміній, а це не виключає існування цілого ряду додаткових стимулів для подальших перемовин і узгоджень з окремими країнами.

По-друге, вірогідність глобальної депресії зростає. До започаткування нових податей вона складала приблизно 15%, а зараз – 30%.

По-третє, бідні країни, що зіткнуться з новими обмеженнями США, можуть скотитися до безодні громадянської війни і суцільного зубожіння, що істотно позначиться на загальній регіональній і світовій стабільності.

По-четверте, критичним при цьому лишається питання, чи зможе американська економіка достатньо оперативно провести імпортозаміщення товарів з цих країн, чи започаткування податей лише призведе до зростання цін та інфляції долара в цілому. Поки що поточні тенденції лише підтверджують останню тезу. Бізнес, в тому числі американський не вірить в ефективність митної ескалації.

#### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:**

1. Глобальна економіка: підручник / А. М. Поручник та ін.; за ред. Д. Г. Лук'яненка. Київ : КНЕУ, 2015. 588 с.
2. Діденко С. Глобальна економіка: парадокси поточних тенденцій та прогноз. URL: <https://ua.news.ua/money/globalnaya-ekonomika-paradoksy-tekushhyh-tendentsiy-y-prognoz> (дата звернення: 08.04.2025).
3. Економічна глобалізація: підручник / В. С. Будкін та ін.; за ред. А. С. Філіпенка. Київ : нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2009. 543 с.
4. Кальченко Т. В. Криза глобалізації і проблема стабілізації економічного розвитку. *Науковий вісник Полтавського Університету Економіки і Торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2021. № 2. С. 76–80.
5. Сподіваючись на відновлення. Куди прямує глобальна економіка. URL: <https://niss.gov.ua/news/statti/spodivayuchys-na-vidnovlennya-kudy-pryamyue-hlobalna-ekonomika> (дата звернення: 02.04.2025).
6. Цимбал Л. І. Інтелектуальне лідерство в парадигмі глобального економічного розвитку: монографія. Київ : КНЕУ, 2019. 343 с.
7. Cerny P. Paradoxes of the Competition State: The Dynamics of Political Globalization. *Government and Opposition*. 2021. № 32 (2). P. 251–274.
8. Fearon J.D. Ethnic mobilization and ethnic violence / Oxford: Oxford University Press, 2008. 345 p.
9. Mohamed El-Ernani. The paradox of financial conditions. URL: <https://www.ft.com/content/7eb30653-2cfa-4c9e-b968-34749c3116e3> (дата звернення: 03.04.2025).
10. Samuel P. Huntington. The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order. New York: Simon & Schuster, 1996. 283 p.
11. Samuel P. Huntington. Who Are We? The Challenges to America's National Identity. New York: Simon & Schuster, 2004. 428 p.
12. Waltz K. Globalization and American Power. *The National Interest*, 2020, Spring. p. 49–56.
13. Waters M. Globalization. Fifth Edition. London: Routledge, 2018. 675 p.
14. Wilson M.G., Whitmore E. Seeds of Fire. Social Development in an Era of Globalism. New York, 2019. 345 p.
15. World Investment Report 2023. Investing in Sustainable Energy for all. New York: United Nations Publications. 2023. 243 p.

#### **REFERENCES:**

1. Cerny P. Paradoxes of the Competition State: The Dynamics of Political Globalization. *Government and Opposition*. 2021. № 32 (2). P. 251–274.
2. Didenko S. Hlobal'na ekonomika: paradoksy potochnykh tentenzii ta prohnoz. [The Global Economy: the current trends puzzles and the forecast] Available at: <https://ua.news.ua/money/globalnaya-ekonomika-paradoksy-tekushhyh-tendentsiy-y-prognoz> (accessed April 3, 2025).
3. Fearon J.D. Ethnic mobilization and ethnic violence/ Oxford: Oxford University Press, 2008. 345 p.
4. Kalchenko T.V (2021) Kryza hlobalizatsii i problema stabilizatsii ekonomichnoho rozvitku [The crisis of the globalization and the proble, of economic development stabilization] *Naukovyi visnyk Poltavs'koho universytetu Ekonomiki i Torhivli. Seryia "Ekonomiczni nauki"*, vol. 2 (103), pp. 76–80.
5. Lukyanenko D. G., Poruchnik A. M. (2015) *Hlobalna ekonomika* [Global economy]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)
6. Mohamed El-Ernani. The paradox of financial conditions. Available at: <https://www.ft.com/content/7eb30653-2cfa-4c9e-b968-34749c3116e3> (accessed April 3, 2025).



7. Philipenko A. S., Budkin V. S., Lukianenko D. G. (2009) *Ekonomichna globalizaziya* [Economic Globalization] A Handbook. Kyiv: Taras Shevchenko Kyiv National University. (in Ukrainian)
8. Spodivayuchis' na vidnovlennia. Kudi priamuye hlobal'na ekonomika [Hoping for recovery. Where is the global economy headed?]. Available at: <https://niss.gov.ua/news/statti/spodivayuchys-na-vidnovlennya-kudy-priamuye-hlobalna-ekonomika> (accessed April 1, 2025)
9. Samuel P. Huntington. *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*. New York: Simon & Schuster, 1996. 283 p.
10. Samuel P. Huntington. *Who Are We? The Challenges to America's National Identity*. New York: Simon & Schuster, 2004. 428 p.
11. Tzimbali L. I. (2019) *Intellektual'ne liderstvo v paradyhmi global'noho ekonomichnoho rozvytku* [Intellectual leadership in the paradigm of global economic development]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)
12. Waltz K. Globalization and American Power. *The National Interest*, 2020, Spring. p. 49–56.
13. Waters M. (2018) *Globalization*. Fifth Edition. London: Routledge, 675 p.
14. Wilson M.G., Whitmore E. (2019) *Seeds of Fire. Social Development in an Era of Globalism*. New York, 345 p.
15. World Investment Report 2023. *Investing in Sustainable Energy for all*. New York: United Nations Publications. (2023). 243 p.

УДК 339.976.2

JEL F01

**Кальченко Тимур Валерійович**, доктор економічних наук, професор, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. **Олійник Вікторія Володимирівна**, кандидат економічних наук, доцент, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. **Фурсова Олена Вікторівна**, кандидат економічних наук, доцент, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. **Сучасні траєкторії глобальних торговельних конфліктів.**

У статті розглянуто сучасну проблематику глобальних торговельних конфліктів. Зокрема, особливий наголос робиться на передумовах, характері та наслідках тарифної ескалації, започаткованої урядом США. Вказано на об'єктивні причини її започаткування. З одного боку, вказується на економічну вмотивованість нової системи імпорتنих мит, з іншого, підкреслюється сучасна специфіка фази торговельного конфлікту між Китаєм та США. Показано, що, навіть за умов призупинення введення до дії нових митних тарифів, як для США, так і для інших країн світу є майже неминучими негативні наслідки. Таким чином, сучасний етап розвитку міжнародної торгівлі можна ідентифікувати його як етап неоавтаркічного протекціонізму з розпадом сталих зв'язків і регіональних торговельних угруповань на користь ізоляціонізму та всеосяжного імпортозаміщення. Це, в свою чергу, свідчить про виникнення нових торговельних конфліктів і війн.

**Ключові слова:** глобалізація, торгівля, протекціонізм, імпортозаміщення, конфліктність, імпортне мито, ефективність.

UDC 339.976.2

JEL F01

**Tymur Kalchenko**, Doctor of Economic Sciences, Professor, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman. **Viktoriia Oliinyk**, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman. **Olena Fursova**, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman. **Current trajectories of global trade conflicts.**

The article examines the contemporary issues of global trade conflicts. In particular, special emphasis is placed on the prerequisites, nature, and consequences of the tariff escalation initiated by the US government. The objective reasons for its introduction are indicated. On the one hand, the economic motivation of the new system of import duties is indicated, on the other hand, the current specifics of the phase of the trade conflict between China and the USA are emphasized. It is shown that, even if the introduction of new customs tariffs is suspended, negative consequences are almost inevitable for both the United States and other countries of the world. It is proven that, due to the unpreparedness of the US economic complex for full-fledged import substitution, a significant commodity deficit, inflationary pressure, and an increase in the burden of domestic debt are real. For other countries that are directly dependent on exports, the loss of the American market could be the impetus for collapses and negative political and economic transformations. It was determined that China, despite significant losses from the tariff escalation initiated by the United States, approached it more prepared and may reorient its own exports to European markets. The conclusion is made that trade conflicts, despite the short-term benefits for the initiating country, in conditions of incomplete globalization of commodity markets, will have long-term negative consequences associated with

loss of confidence, low credit ratings, significant inflationary expectations, weak economic conditions, and reduced domestic demand. In addition, as the study shows, the overall cumulative effect on the global economy will be quite stressful, causing a drop in commodity prices, significant fluctuations in stock markets, changes in logistics trajectories, and possible supply disruptions. Thus, it is shown that the current state of global trade openness is under threat and coincides with the interwar period of 1919-1939. This gives every reason to identify it as a stage of neo-autarkic protectionism with the collapse of stable ties and regional trade groupings in favor of isolationism and comprehensive import substitution.

**Key words:** globalization, trade, protectionism, import substitution, conflict, import duty, efficiency.